GAZETA KRAKOWSKA

Nro 57.

Z KRAKOWA DNIA 16 LIPCA 1815 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 8 Lipca.

Dnia 6go b. m. z powodu zwycięztwa odniesionego w Niderladach przez woyska Zprzymierzone, odbyło się tu uroczyste nabożeństwo w kościele katedralnym Swiętego Jana, w obecnosci Władz naywyższych, Magistratur i licznego zgromadzenia. Po skończonem nabożestwie, czytane było doniesienie umieszczone w przeszłym numerze gazety naszey, od JW. Jenerała Rossyyskiego Pozzo di Borgo z Bruxelli, poczem JW. Biskup Zambrzycki zaintonował *Te Deum*. Wieczorem miasto było oświecone.

Uwiadomiam publiczność, iż Rząd tymczasowy Królestwa Polskiego, uchwałą swoią na posiedzeniu z dnia 30go mca zeszłego, na wnioski moie, zapadłą, przy obięciu przez JW. Matuszewicza Ministerii skarbu, uwolnił mnie od Nadzoru, który dotąd nad działaniami rzeczonego Ministerii powierzony sobie miałem. — Przeto każdy z partykularnych w interessach skarbu publicznego dotyczących, odtąd do pomienionego JW. Matuszewicza iako Prezesa Ministerii skarbu udawać się winien.

W Warszawie dnia 4 Lipca 1815 r.

Tayny Radca i Cesarsko-
(Podpisano) Królewski Namiestnik w
tymczasowym Rządzie Królestwa Polskiego.

Novossilzoff.

TRAKTAT PRZYIAZNI

zawarty w Wiedniu d. 21 Kwietnia (3 Maia) 1815 między N. Cesarzem Wszech Rossyy i N. Królem Pruskim.

MY ALEXANDER I.

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyy &c.

Wiadomo czyniemy ninieyszem, że za wspólnym układem między Nami i N. Królem Pruskim, przez naszych zobopolnych Pełnomocnikow, na mocy danego im pełnomocnictwa, zawarty i podpisany został w Wiedniu d. 21 Kwietnia (3 Maia) r. b. traktat, który słowo w słowo brzmi iak następuie:

W Imie Nayświętszey i Nierozdzielney Troycy.

Nayiaśnieyszy Cesarz wszech Rossyy,

i N. Król Pruski, ożywieni chęcią ściśleyszego skoiarzenia związkow, które łączyły ich woyska i ludy w woynie trudney i krwawey, a którey świętym zamiarem było, przywrocić Europie pokoy i narodom spokoyność; dla dopełnienia bezpośrednich obowiązkow i położenia tamy wszelkim wątpliwościom, uznali potrzebę, ustalić ostatecznie uroczystym traktatem to wszystko, co się ściąga do układow tyczących się Xięstwa Warszawskiego, i do porządku rzeczy wypływaiącego ze zbiegu w tym względzie negocyacyy, i zasad rownowagi i rozdziału sił, na kongressie Wiedeńskim rozważanych i popieranych. Duch narodowości, korzyści handlowe, stosunki mogące przywrocić pewność w administracyi, porządek w interessach skarbowych, pomyślność ogólną i szczególną każdego, w prowincyach nowego ograniczenia, wszystko to miano na względzie, i Nayiaśnieysi Monarchowie, dla ukończenia tego zbawiennego dzieła, dla oznaczenia i wytknięcia ostatecznie granic Państw swoich, dla ułożenia wszystkich warunkow, szczęście ich zapewnić mogących, mianowali za swych Pełnomocnikow, to iest: N. Cesarz wszech Rossyy, Jegomość Pana Jędrzeia Hr. Razumowskiego, swego aktualnego taynego Radcę, Kawalera orderow S. Jędrzeia i S. Alexandra Newskiego, wielkiego krzyża S. Włodzimierza, i swego pierwszego Pełnomocnika na kongressie, a N. Król Jmć Pruski Xcia Hardenberga, swego Kanclerza Stanu, Kawalera wielkiego orderu orła czarnego, orła czerwonego, S. Jana Jerozolimskiego, i krzyża żelaznego Pruskiego, także S. Jędrzeia, S. Alexandra Newskiego, Stey Anny pierwszey klassy, Rossyyskich, wielkiego krzyża orderu Królewskiego S. Stefana, Węgierskiego; wielkiego orła legii honorowey; Kawalera orderu S. Karola Hiszpańskiego, naywyższego orderu Annuncyady: orderu Serafinow, Szwedzkiego; orderu słonia Duńskiego; złotego orła Wirtemberskiego, i wielu innych, swego pierwszego Pełnomocnika na kongressie, którzy zamieniwszy pełnomocnictwa swoie za ważne, i w przyzwoitey formie uznane, zgodzili się na następuice artykuły:

Wspomnione artykuły przechodząc przez negocyacye ogólne w traktatach wzaiemnych, między Rossyą, Austryą i Prussami, umieszczone zostały w całey ich rozciągłości i brzmieniu (z wyłączeniami z natury rzeczy wypływaiącemi) w traktacie z Jego Cesarsko-Królewsko-Apostolską Mością zawartym.

Artykuł 1. Część Xięstwa Warszawskiego, którą N. Król Jmć Pruski posiadać będzie z zupełną samowładnością i własnością przez siebie i swoich następcow, pod tytułem: Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, obięta będzie następuiącą liniią:

Zaczynaiąc od granicy Pruss wschodnich we wsi Neuhoff, nowa liniia ciągnąć się będzie granicą Pruss zachodnich, taką iaka była od roku 1772 aż do traktatu Tylżyckiego, do wsi Leibitsch, która należeć będzie do Xięztwa Warszawskiego. Ztamtąd ciągnąć się będzie liniia, która zostawiaiąc Kompania, Grabowiec i Szczytno Prussom, przechodzi Wisłę, przy tem ostaniem mieyscu, a drugiey strony rzeki wpadaiącey na przeciwko Szczytna w Wisłę, aż do dawney granicy powiatu Noteckiego przy Gross-Opoczko; w ten sposób, iż Służewo należeć będzie do Xię-

stwa, a Przybranowa, Hollander i Macieiowo do Pruss. Od Gross-Opoczko, poydzie liniia przez Chlewiśka które zostaną w Prusach, do wsi Przybysław, a z tamtąd przez wsie Piaski, Chełmce, Witowiczki, Kobylinka, Woyczyn, Orchowo, aż do miasta Powidz.

Od Powidza dalsza liniia prowadzona będzie przez miasto Słupcę, aż do punktu, w którym się schodzą rzeki, Warta i Prosna.

Od tego punktu poydzie liniia w gorę rzeki Prosny, aż do wsi Kościelna wieś o milę od miasta Kalisza odległey.

Tam, zostawiwszy temu miastu (z lewego brzegu rzeki Prosny) obwod w połkole, w tey odległości iąka iest od Kościelney wsi, do Kalisza, zwroci się liniia do koryta Prosny i ciągnąć się będzie w gorę, przez miasta Grabow, Wieruszow, Bolesławiec, dla zamknięcia iey przy wsi Gola, na granicy Szląska na przeciwko Byczyny (Pitschin.)

(*Reszta potem.*

Z Londynu d. 27 Czerwca.

(*Z gazety Berlińskiey.*)

Zyiemy tu w nieznaney ieszcze radości. Wiadomosci z Francyi dochodzą do 23 b. m. Ciekawi iesteśmy, iakie nowa tymczasowa rządowa kommissya (nowy rewolucyyny dyrektóryat) przedsięweźmie środki. Słychać, iż posłała propozycye Xciu Wellingtonowi, które przywiozł tu wczoray goniec. Mowią, iż Lord Castlereagh ma znowu na stały ląd do głowny kwatery Xcia Wellingtona wyiechać, ażeby znaydował się bliżey nader ważnych zdarzeń, które we Francyi nastąpią. Wczoray miał długą audyencyą z Lordem Liwerpool u Xcia Rejenta. Ma on, iak mowią, żądać wydania Anglii Bonapartego, iego familii i stronnikow.

Wszystkie będące w gotowości okręty wypłynęły z naszych portow dla krążenia po morzu, w celu schwytania Bonapartego, ieżeliby do Ameryki umykał.

Do Deal przybyło 8000 Francuzkich jeńcow, których na okrętach umieszczono; lecz więcey ich ieszcze oczekuią.

D. 23 izba niższa po długiey mowie Lorda Castlereagh z wielkiemi oklaskami słuchaney, uchwaliła publiczne podziękowanie Xciu Wellingtonowi, Xciu Oranii, Angielskiemu woysku, Xciu Blücherowi i woysku Pruskiemu. Xże Wellington otrzyma w podarunku 200,000 fszt. dla kupienia sobie wsi i wystawienia domu. Angielskiemu woysku, które w Hiszpanii służyło, uchwalono w zdobyczy 800,000 fszt.

Xże wydał pod d. 21 Czerwca następuiącą odezwę do Francuzow:

" Uwiadomiam Francuzow, iż na czele zwycięzkiego woyska wszedłem na ich ziemię, nie iako ich nieprzyiaciel, ale iedynie iako nieprzyiaciel przywłaszczyciela, który okazał się bydź nieprzyiacielem całego rodzaiu ludzkiego i z którym ani pokoy, ani rozeym zawartemi bydź nie mogą. Przychodzę dopomodz Francuzom do zrucenia żelaznego iarzma, które ich uciska. W tym celu wydałem dołączony tu rozkaz do woyska, i żądam, aby mi doniesiono ktoby przeciw niemu postępował. Nie może bydź zresztą tayno Francuzom, iż mam prawo żądać takiego z ich strony postępowania, któreby mnie postawiło w stanie wspierać ich przeciw tem, którzyby im źle uczynić mogli. Są zatem obowiązanemi

czynić zadosyć wszystkiem rekwizycyom, które nakazane będą przez upoważnione do tego osoby, i które dawać im będą kwity w przyzwoitey formie; muszą spokoynemi do domow swoich powrócić i nie wdawać się ani z przywłaszczycielem, ani iego stronnikami. Wszyscy, którzy po wniyściu woyska do Francyi opuszczą swoie mieszkania, i wszyscy nieobecni, zostaiący w służbie przywłaszczyciela, uważanemi bydź maią iako iego stronnicy i nieprzyiaciele, i maiątek ich na utrzymywanie woyska obrocony zostanie. — W głowney moiey kwaterze Malplaquet d. 21 Czerwca 1815.

(Pod.) *Wellington.*

Rozkaz dzienny pod d. 20 *Czerwca* 1815.

Gdy woysko w kracza na ziemię Francuzką, proszoni zatem są żołnierze tych narodow, którzy w tey c' wili zostaią pod rozkazami Marszałka Xcia Wellingtona, aby pamiętali, iż ich Monarchowie zprzymierzyńcami są N. Króla Francuzkiego, i Francya uważaną bydź musi iako kray przyiacielski. Nakazuie się, aby tak officerowie, iako i żołnierze niczego nie domagali się bez zapłaty. Kommissarze starać się będą zwyczaynym sposobem o żywność dla woyska, i żądnemu officerowi i żołnierzowi nie wolno rekwizycyow rozpisywać. Kommissarze będą albo przez Marszałka, albo przez Jenerałow, którzy woyskami każdego narodu dowodzą, (w przypadku gdyby Angielski kommissarz nie trudnił się przysposobieniem żywności) upoważnionemi do czynienia rekwizycyow, i wydawania na nie przyzwoitych kwitow; rozumie się iednak, iż za wszystko, co przez rekwizycyą od Francuzkich mieszkańcow wezmą, rownie są odpowiedzialnemi iak gdyby na rachunek ich rządow było zakupionem.

(Pod.) *Waters.*

Skromność Xcia Wellingtona ukazuie się naywidoczniey z listu do iego matki Pani Mornington, w którym pisze: " Bonaparte kierował bitwą z naywiększą zręcznością i odwagą; nie przywodzę tego w tym celu, ażebym sobie iakąś osobistą zasługę przywłaszczał; zwycięztwo nasze należy iedynie przypisać przewyższaiącey sile i nieprzezwyciężoney waleczności naszych i zprzymierzonych woysk. „ Czułość iego serca naylepiey maluią wyrazy następuięce: " Pęka się serce moie z żalu nad okropną stratą dawnych moich przyiacioł, kolegow i żołnierzy, mnie to bynaymniey niecieszyłoby zwycięztwo, gdyby nie kładło końca zamachom Bonapartego. „ Szlachetną zaś iego dumę okazuie dana odpowiedź Francuzkiemu Jen. Hr. Lobau (Mouton) ktory żądał z nim mowić: " Aż nadto się poważam, ażebym miał wdawać się z zdraycą i krzywoprzysięzcą. „

Poymany w niewolą Bonapartego Lekarz Larrey wyznał, iż widział umieraiącego Jen. Duhesme i że 5ciu jenerałow na placu bitwy opatrzył.

Krol Hiszpański przybył z bratem swoim Don Karlos do Barcellony. Liczne woysko stoi w gotowości pod rozkazami Jen. Castanos na rowninach Lampurden do wkroczenia do Francyi w Roussillon. Flota Kadyxka, która przeznaczona była do Ameryki, ma razem uderzyć na Collioure, iako klucz do Rousillonu.

Wiadomości z Francyi do 24 *Czerwca z Gazety Wiedeńskiey Dworskiey: Berlin-*

skiey i Hamburskiey.

Zaraz iak tylko Bonaparte do Paryża d. 21 Czerwca przed południem powrocił zwołał swoich Ministrow. Tegoż dnia, gdy zebrała się izba parow przybył do niey Minister wewnętrzny Carnot i rzekł:

" Cesarz przybył dziś o godzinie 11 do Paryża. Zwołał Ministrow i doniosł, iż woysko po świetnem zwycięztwie na rowninach pod Fleurus, gdy wybor woyska Pruskiego zniszczony został, stoczyło wielką bitwę; we dwa dni potem o 4 mile od Bruxelli bite było przez cały dzień woysko Angielskie i zmuszone zostało do ustąpienia z placu boiu. Zdobyto 6 Angielskich chorągwi, i bitwa przeważała się na naszą stronę, gdy w nocy niechętni zrobili trwogę i nieład, któremu dla nocy obecność J. C. Mci zaradzić nie mogła. Woysko zgromadza się znowu pod murami Avesnes i Philipeville. J. C. Mość iechał przez Laon, i wydał rozkaz, aby gwardye nar dowe wstrzymały uciekaiących. Ponieśliśmy klęski, którem zapobiedź nie można było. J. C. Mość powrocił do Paryża, dla naradzenia się z ministrami iakby utracone działa zastąpić. Jest także wolą J. C. Mci porozumieć się z obiema izbami względem środkow iakich okoliczności wymagaią. W tey chwili trudni się ułożeniem propozycyy, które obu izbom podane zostaną. „

D. 22 przyniesione zostało do obu izb następuiące

Oświadczenie Bonapartego do ludu Francuzkiego.

Francuzi! Gdy rozpoczenałem woynę dla utrzymania niepodległości narodu, polegałem na połączeniu wszystkich natężeń, wszystkich chęci i wspólnych działań władz narodowych; spodziewałem się naylepszych skutkow i nie zważałem na oświadczenie wszystkich Mocarstw przeciw mnie. Okoliczności zdaią się dla mnie odmieniać. Ja sam poświęcam się na nienawiść nieprzyiaciół Francyi. Oby wiernemi chcieli bydz swoiemu oświadczeniu, iż tylko przeciw moiey osobie prowadzą woynę! Kończy się polityczne moie życie i ogłaszam syna moiego pod imieniem Napoleona II Cesarzem Francuzow. Teraźnieysi Ministrowie stanowić będą tymczasową rządową radę. Przywiązanie do moiego syna iest dla mnie pobudką do wezwania obu izb, aby niebawnie urządziły prawną rejencyą. Łączcie się wszyscy dla publicznego dobra i pozostania niepodległem narodem. W Paryżu d. 22 Czerwca 1815.

(Pod.) *Napoleon.*

Obie izby posłały po południu z powodu odebrania tego oświadczenia deputacye do Bonapartego, którem na ich przemowy odpowiedział: " Dziękuię wam za uczucia, które mi wynurzyliście. Zalecam izbom, aby woysko zmocniły i postawiły go w iak naylepszym stanie obrony; bo kto chce pokoiu, powinien się do woyny gotować. Nie oddawaycie tego wielkiego narodu na łaskę cudzoziemcow, bo zawiedziecie się w waszych nadzieiach. W iakimkolwiek znaydować się będę położeniu, poczytam się za szczęśliwego, ieżeli Francya będzie wolną i niepodległą. Jeżeli za życia ustąpiłem nadanego mi od narodu prawa moiemu synowi, tedy uczyniłem tę wielką ofiarę iedynie dla dobra norodu i z przywiązania do moiego syna, i dla te-

go ogłosiłem go Cesarzem. „

Pod czas naradzeń izb przysłał minister woyny dosyć zaspokaiaiący rapport o położeniu woyskowem. Na ówczas Marszałek Ney odezwał się z żywością w izbie parow: " Wszystkie doniesienia są zmyślone. Nieprzyiaciel iest w wszystkich mieyscach zwycięzcą. Ja dowodziłem całem woyskiem pod Cesarzem, i widziałem, iaki był nieład. Nay więcey zebrać możemy na granicach 16 do 18,000 ludzi, lecz ci są tak porażonemi, iż nie potrafią dać nieprzyiacielowi odporu. Wszyscy jenerałowie, którzy się tu teraz znayduią i byli w bitwie, powiedzą toż samo. Gdyby Marszałek Grouchy nie był nic utracił, tedy byłby mogł zasłaniać ustęp i Cesarz nie znaydowałby się w Paryżu. Co tu mowię iest szczerą prawdą. Nieprzyiaciel stoi w Nivelles z 80,000 ludzi. Prussacy nie są zniszczeni, iak wam piszą; większa część ich woyska nie była w całe w bitwie. W przeciągu 6 lub 7mi dni może nieprzyiaciel bydź pod bramami stolicy; niema innego środka do ratowania oyczyzny, iak proponować mu pokoy. „

Obie izby trudniły się daley z rzeceniem się tronu przez Bonapartego i długie zachodziły spory względem pytania: czyli to rzeczenie się ma bydź przyięte na rzecz Napoleona II lub czyli tron ma bydź zawakuiący uważany. Ostatnie zdanie miało wiele za sobą głosow, które iednak stronnicy Bonapartego przekreskowali. Potem zabrał głos Minister policyi Fouché i rzekł:

" Mci Panowie! Nadeszła chwila, w którey izba Reprezentantow oświadczyć się powinna w obliczu całego narodu i całey Europy za wolnością, za niepodległością i zasadami, za które Francya przez 25 lat krew przelewała i rożnego rodzaiu ofiarami wyniszczyła się. Nie sądzę bydź potrzebą zalecać zgromadzeniu z Francuzow złożonemu względy, na iakie Cesarz zasługuie i wzbudzać w niem uczucia, iakie nieszczęście iego rodzi. Reprezentanci narodu nie zaniedbaią w układach, które zamyślaią rozpocząć, starać się o dobro dla tego, który przez tyle lat kierował losami naszey oyczyzny. Proponuię izbie, aby zgroma swoiego wyznaczyła natychmiast kommissyą z 5 członkow, którąby udała się do zprzymierzonych Monarchow, i stosownie do okoliczności teraźnieyszego położenia Francyi rozpoczęła układy dla utrzymania praw i niepodległości narodu Francuzkiego. Żądam, aby wyznaczyć się dziś maiąca kommissya zaraz iutro rano wyiechała. „

Po nieiakich sporach, izba postanowiła dodać do tymczasowego rządu trzech członkow z obu izb, do których izba parow dwoch wyznaczyła, i wybor kommissyi do zprzymierzonych Mocarstw zostawiła tymczasowemu rządowi.

Z Kolonii d. 28 Czerwca, o godz. 11 w wieczor.

Niderlandzki goniec, który w tey chwili tędy przebiegł, przywiozł niewątpliwą wiadomość, iż Cambrai szturmem przez Anglikow wzięte zostało i Xże Wellington założył tam głowną swoią kwaterę. Przy iego odieździe nadeszło tamże doniesienie o szybkiem pomykaniu się Hiszpańsko - Angielskiego Wandei Woyska, którego czoła miały się już nie

daleko Paryża pokazać.

Ces. Austryacki Podpułkownik Böhme, adjutant Xcia Schwarzenberga, opuścił d. 26 Feldm. Xcia Blüchera w St. Quentin, zkąd posuwał się do Noyon, a d. 27 miał ku Compiegne postąpić.

Ludwik XVIII zamyślał d. 26 założyć głowną swoią kwaterę w Cambrai.

Maubeuge i Philippeville maią się względem poddania układać.

Królewsko-Pruski dowodca miasta i twierdzy.

(Pod.) Ende.

Z Bruxelli d. 26 Czerwca.

Gwardya Króla Francuzkiego Ludwika XVIII w liczbie 4000 ludzi, ruszyła ku granicom Francuzkiem. Ludwik XVIII nie znaydował się na *Te Deum*, które w Gandawie z powodu zwycięztwa d. 18 odśpiewane zostało. Hr. Dillon posłał on do Bruxelli rozkaz, aby ile możności miał o ranionych Francuzach staranność. Do Marszałka Wiktora rzekł podczas obiadu, iż teraz może wypić zdrowie za powodzenie zprzymierzonego oręża, ponieważ wie, iż ten oręż nie iest przeciw Francyi, ale przeciw Bonapartemu i iego stronnikom wymierzony.

Pomiędzy znayduiącemi się w Bruxelli Francuzkiemi jeńcami, iest także Baron Larrey, jeneralny chirurg woyska.

Niedobitki woyska Francuzkiego cofnęły się do Laon. Wszystkie doniesienia zgadzaią się, iż znayduią się w naynędznieyszym stanie. Oprocz straty poległych i ranionych na placu boiu, uciekła znaczna część żołnierzy, którzy kupami opuszczaią pułki, powracaiąc do domow. Jezdcy i artylerzyści przedaią konie chłopom.

Pomiędzy ranionemi Francuzkiemi jenerałami liczą Hieronima Bonapartego. Pora czasu d. 17 była brzydka; deszcz lał strumieniami.

Miasteczko Wawre ucierpiało nieznośnie; d. 18 o godzinie 4 po południu opanowali Francuzi część miasta, ale nie mogli uzyskać mostu na rzece Dyle. Strzelali zatem cały wieczor do miasta, i przeszło 30 domow zgorzało zewszystkiem z tego powodu. Prussacy utrzymali się w swoim stanowisku za mostem.

Tysiące chłopow trudni się uprzątnieniem trupow z poboiowiska, które kupami leżą o koło Belle Alliance. Dla zapobieżenia chorobom palą trupy. Pomiędzy kupami zabitych znaleziono dwoie zwłokow, które tuż przy sobie leżały i ręce iedno na drugie miały założone. Byli to zapewne bracia, albo przyiaciele, którzy chcąc ieden drugiego ratować, odebrali śmiertelne postrzały. Codziennie przywożą tu ieszcze ranionych na wozach; miana o nich iest staranność, rozbiiaią dla nich namioty i umieszczaią ich po kościołach. Deputacya od miasta Hagi przywiozła 10,000 Zł. hol. dla ranionych. Rana Królewicza Oranii polepsza się codziennie.

— *D.* 29 —

Postęp woysk zprzymierzonych przeciw Paryżowi wyrownywa tryumfalnemu wchodowi. Wellington powzięciu Cambrai poszedł do Compiegne, gdzie teraz iest głowna iego kwatera. Przednie iego straże składaiące się powiększey części z Belgiyczykow, zachodzą aż do okolic Paryża. Takimże sposobem postępuie woysko Pruskie. Lecz oba woyska są ostrożne, i poty nie wniydą do Paryża, iako środkowego mieysca i siedliska niezgody i nieładu, poki Rossyyskie, Au-

stryackie i Bawarskie woyska nie staną z niemi w rowney linii, ażeby mieć na każdą zdradę gotową pomoc.

Onegdayszey nocy zaczęto strzelać do twierdzy Quesnoy. Maubeuge zostało wczoray w wieczor w imieniu Ludwika XVIII do poddania się wezwanie. Jeżeli się nie podda, tedy dziś będzie attakowane. Przeciw Landrecis przedsięwzięte także zostały środki do attaku. Mnostwo dział ciężkich przybyło z Anglii. Słowem wszystkie nadgraniczne twierdze Francuzkie wezwane zostały w imieniu Ludwika XVIII do poddania się. Mniemaią, iż Lill, gdzie nay więcey znayduie się stronnikow Królewskich, w krótce się podda.

Od Luxemburga i innych okolic idzie 30,000 Prussakow dla zniszczenia reszt woyska Marszałka Grouchy i Jen. Vandamme, które zgromadzaią się za twierdzami Philippeville, Givet i Charlemont.

Ludwik XVIII, w którego orszaku znayduie się Xże Talleyrand i korpus woyska Xcia Berry, założył tymczasowo siedlisko swoiego rządu w Cambrai, zkąd uda się skoro okoliczności dozwolą do stolicy swoiego państwa.

Paryż znayduie się w okropnem położeniu: wszystkie partye są w poruszeniu, i naywiększy panuie nieład. Zbiegowie i ranieni od woyska pomnażaią trwogę. Jakobini, znayduiący się na czele, rządu posełaią deputacyą za deputacyą do Wellingtona i Blüchera dla wstrzymania ich postępu i z propozycyami pokoiu; ale wszystkie ich propozycye, ponieważ tym ludziom wierzyć nie można, odrzucane bywaią.

Zapewniaią, iż zawarty został nowy traktat, mocą którego Ludwik XVIII. pod pewnemi warunkami i niektóremi ustąpieniami, które służyć maią za rękoymiią pokoiu, przywrocony na tron Francuzki zostanie.

Wyznaczona została kommissya dla oszacowania szkod, które nieszczęśliwi mieszkańcy Belgii podczas bitew ponieśli. Szkodę tę ma szlachetny narod Angielski nagrodzić.

Gdy szanowny nasz Królewicz następca tronu, Xże Oranii, który w ostatniey bitwie uzyskał szacunek i podziwienie świata, przychodzi z rany swoiey do zdrowia, N. Królowa odiechała zatem do Hagi, zkąd nadiedzie tu w krotce Król.

Mnostwo Francuzkich jeńcow odsełanemi ztąd są przez Antwerpiią i Ostendę do Anglii.

Ośmio dniowa kampaniia obaliła tedy potęgę krwi chciwego człowieka, który rozpocząwszy woynę z wyborem woyska, chciał bydź zdobywcą świata.

Pogłoska iakoby Bonaparte wydany był Xięciu Blücherowi nie potwierdziła się.

Waleczni Szkoci, którzy w bitwie d. 18 okryli się nieśmiertelną chwałą, stanowią zawsze przednią straż Xcia Wellingtona, który uważany teraz iest iako oswobodziciel świata od tyranii. Naypierwey skruszył więzy tyranii w Portugalii i Hiszpanii, i on naypierwszy usłał drogę do wielkich zwycięztw które potem nastąpiły.

Podług niektórych doniesień iest Napoleon Bonaparte w Paryżu uwięziony i zostaie pod dozorem tymczasowego rządu. Ponieważ zgromadziło się 800 federatow przedmieść Paryzkich, podwoiono zatem straż obu izb prawodawczych.

DODATEK DO Nro 57. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 16 LIPCA 1815 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Berlina d. 5 Lipca.

W tey chwili nadeszły tu następuiące urzędowne doniesienia z Akwisgranu:

Do JW. Królewskiego Wielkorządcy W. Xięstwa Niższego Renu, &c. Sack w Akwisgranie.

JW. Pan zobaczysz z dołączonego tu pisma, iż mianowani są deputowani od parow Francuzkich, dla zawarcia pokoiu z przymierzonemi Mocarstwami, a tymczasem proszą o zawieszenie oręża. Widocznie zatem pokazuie się iakie iest położenie rzeczy we Francyi, a zwiaszcza w Paryżu. Upraszam JW. Pana, ażebyś ninieyszy list raczył nie tylko w gazetach swoiey gubernii ogłosić kazać, ale także przesłał go innym gubernatorom do urzędownego oznaymienia. — W głowney kwaterze St. Quentin d. 26 Czerwca 1815.

Dopis. Idziemy bez zatrzymania się prosto przeciw Paryżowi. Zdobyliśmy znowu 61 naypięknieyszych dział. Co za przedziwne woysko!

(Pod.) *Gneisenau.*

Pismo deputacyi od Parow Francuzkich.

Gdy zaszła w rządzie Francuzkim odmiana przez zrzeczenie się tronu przez Cesarza Napoleona, które w imieniu ludu Francuzkiego przez iego reprezentantow przyięte zostało, uprzątnęła zawody, iakie dotąd względem otworzenia układow, w celu zapobieżenia nieszczęściu woyny między Francyą i zprzymierzonemi Mocarstwami zachodziły, podpisani umocowanemi zatem zostali do rozpoczęcia układow, zawarcia i podpisania wszelkich umow, zmierzaiących do wstrzymania krwi rozlewu i przywrocenia powszechnego w Europie pokoiu. Maią więc honor uwiadomić o tem JO. Xcia Blüchera, Naczelnego Wodza, i upraszać go, aby im raczył podać sposobność udania się wprost do głowney kwatery zprzymierzonych Monarchow, i tymczasowo umowić się z nim o powszechne zawieszenie oręża między Francuzkiemi i zprzymierzonemi woyskami, o które upraszali iuż dowodzący przedniemi strażami Jenerałowie, i ustnie ugodziły się iuż na nie przednie straże. Podpisani upraszaią JO. Xcia Blüchera, Naczelnego Wodza, aby raczył przyiąć zapewnienie wysokiego ich szacunku. W Laon d. 25 Czerwca 1815.

Hr. Horacy Sebastyani, Hr. Laferet, Lafayette, Beniamin Constant, d' Arjuzon.

Głowna kwatera Xcia Blüchera była d. 27 Czerwca w Golicourt, między Compiegne i Paryżem.

D. 3 b. m. wwieczor wyiechał ztąd Kanclerz stanu Xże Hardenberg do głowney kwatery do J. K. Mci.

— D. 7. —

Wysłana d. 29 Czerwca z głowney kwatery Xcia Blüchera z Gonesse (przy St. Denis) i w tey chwili tu nadeszła sztafeta, przyniosła następuiące doniesienia:

Jenerał Gneisenau donosi w liście pod d. 27 Czerwca w wieczor z Compiegne JW. Wielkorzący Sack:

" Wczoray przybył do Noyon Francuzki Jenerał, iako wysłaniec, do układa-

nia się względem wydania Bonapartego. Przednia nasza straż stoi dziś niedaleko Paryża. Xże Wellington znayduie się w Besles. Woyska nasze uprzedziły tu o pół godziny nieprzyiaciela, dla osadzenia ważnego mostu na Aisne i zaięcia miasta bez straty. Paryż iest w zaburzeniu: przedmieścia oczekuią tylko chwili dla złupienia miasta. Gwardya narodowa zaledwo wstrzymać może tę tłuszczę. Sedan opanowany został d. 27 przez woyska Elektora Heskiego. Czerniszew przeszedł d. 28 z 15 pułkow kozakow przez Luxemburg. Xże Wrede znaydował się w Nancy, gdzie d. 7 Lipca przybędzie wielka głowna kwatera. U nas wszystko zostaie w tymczasowem stanie.,,

Drugi list tegoż Jenerała z Gonesse (o 3 godziny drogi od Paryża) pod d. 29 Czerwca w wieczor donosi:

" W tey chwili przybyliśmy tu z Senlis. Widzimy Montmartre i wieże domu inwalidow w Paryżu. Jutro rozstrzygniona rzecz zostanie czyli woyska nasze wnidą bez krwi rozlewu do Paryża. Układy nie są ieszcze zerwane, a zatem może Paryż podda się przez kapitulacyą.,,

Podług trzeciego listu chciał Napoleon Bonaperte d. 28 obiąć znowu w Paryżu rządy, ale mało znalazł pomocnikow, i na zagrożenie przez Fouché, iż wyznaczy 1 mill. fr. na iego głowę, ieżeli zaraz nie opuści stolicy, musiał się tymczasowo oddalić do Malmaison.

D. 28 Czerwca wyiechali także z Paryża w 6 powozach deputowani do głowney kwatery Xcia Wellingtona.

DONIESIENIA.

1wszy raz) Starozakonny Markus Wohl kupiec z miasta żydowskiego przy Krakowie iedzie z służącym Manele i furmanem naiętym w interessie handlowym do Wiednia.

1wszy raz) Starozakonny Berek Korn z miasta żydowskiego przy Krakowie wyieżdza do Brodow w interessie handlowym z pisarzem Szmul Hern, służącym Abraham Leib i furmanem Chacni Szmulowicz.

1wszy raz) JW. Jan Chwalibóg z żoną i trzema służącemi iedzie w Cyrkuł Tarnowski z Józefem Pietrowskim, Woyciechem Krulickim i z Panną Maryanną Wrzesnowską służącą, co podaie do publiczney wiadomości.

1wszy raz) Starozakonny Szyia Jzraelowicz z Miasteczka Xiąża Wielkiego Powiatu Miechowskiego Departamentu Krakowskiego, iedzie do Wiednia w interessie handlowym z starozakonnemi Berkiem Szmulowiczem Pisarzem Leiblem Szmilem służącym, i furmanem końmi własnemi.

1wszy raz.) Maciey Uznański, mieszkaiacy w ulicy Wisłney pod Nrem. 280, ma zamiar wyiechać w Galicyą Austryacką w Cyrkuł Myślenicki po zakupiony owoc, co do publiczney podaie wiadomosci.

1wszy raz.) Leibel Cinsler i Michał Leinkram kupcy z Zydowskiego Miasta na Kazimierzu przy Krakowie maią zamiar wyiechać do Wiednia w interessach handlowych, biorą z sobą dwoch służących Mozżesza Spielberg i Jccika Kamillew.

1wszy raz.) Starozakonny Aszer Jzraelowicz z Miasta Xiąża Wielkiego Powiatu Miechowskiego Departamento Krakowskiego, iedzie do Lipska w interessie handlowym z Pisarzem Leiblem Hersz, służącym Jzaak Maier i furmanem końmi własnemi.

1wszy raz.) Jozef Wybranowski Kapitan W. P. maiacy urlop nieograniczony z dnia 6go Lutego 1815 roku Nro. 88 zamyśla wyiechać do Galicyi w Cyrkuł Tarnowski w interessie familiynym; bierze z sobą służącego Woyciecha Lewandowskiego.

2gi raz) Bazyli Janowski, z żoną Julianna, dziećmi małoletniemi i furmanem Tomaszem Krawczykiem, ma chęć wyiechania do kąpiel w Galicyą do Krynicy.

2gi raz) Kostancya Witkowska i Helina Androchowa z dziecięciem w Krakowie przy ulicy Brackiey pod Nr. 244 mieszkaiąca i Jacek Taborski maią zamiar wyiechać furmanem w interessach familiynych do Lwowa w Galicyi z powrotem do Krakowa, z temi przenosi się Anna Polaczkowa przy ulicy Grodzkiey pod Nr. 89 mieszkaiąca do syna swego w Cyrkuł Lwowski, ktoby miał iaką pretensyą, niechay się do niey zgłosi.

2gi raz) Jan Szymczykiewicz Inspektor wydziału Siewierskiego, po uzyskaniu urlopu życzy sobie wyiechać wraz żona Katarzyną do Rodzicow w Galicyą Cyrkuł Tarnowski w interessach familiynych. Bierze z sobą 2ch służących.

2gi raz) Stosuiac się do postanowienia Naywyższey Władzy Rządowy uwiadomia Teressa z Jabłonowskich Grodzicka, iż ma zamiar wyiechać do wod do Baden w Austryi z corką, Panną służącą, dwoma służącemi i furmanem swemi końmi.

2gi raz) Julian Hr. Łoś wyieżdza na 4 tygodnie do Lwowa, wraz z służącym Tomaszem Domaszewskim, i stangretem Tomaszem Pawińskim.

3ci raz.) Jan Amos Jaworski, mieszkaiący we wsi Chrobrzu w Powiecie Szkalbmierskim, w celu polepszenia zdrowia swego, zamyśla udać się przez Wiedeń w Austryi do Kąpieli Badeńskich z Lokaiem Antonim Stanek; przeto stosownie do przepisow, dla wyiednania sobie paszportu, podaie do publiczney wiadomości.

3ci raz.) W dopełnieniu Naywyższego Rządu przepisow uwiadomia Ian Meciszewski, Aptekarz zamieszkały w mieście Staszowie w dep. Radomskim i powiecie Staszowskim, iż dla załatwienia interessow familiynych wyieżdza przez Krakow do Lwowa z żoną Teklą, synem Antonim, służącą Jadwigą Kargonową i służącym Piotrem Bociańskim.

3ci raz.) Jozef Sawiczewski Professor w Szkole Główney Krakowskiey wraz z Żoną Anielą, Ignacym Synem, JP. Grzegorzem Bernatowiczem i służącą Katarzyną Malarską i służącym Jakóbem Bentkowskim ma zamiar iechać do Lwowa dla odwiedzenia swoiey familii, w czem stosuiąc się do rozkazu Rządowego, podaie do wiadomości

3ci raz.) Kazimierz Badeni wyieżdza z iednym służącym Jozefem Gorzkowskim w Galicyą w Cyrkuł Sandecki do Roznowa.

3ci raz) Estreicher iedzie zamiast do Wiednia do Berlina z Karolem Soczyńskim Profes. i służącym Łuszczyńskim.

Komornik Tryb. Handl. Dep. Krak. i Radomskiego, podaie do publiczney wiadomości, iż w domu Nr. 554 przy ulicy Floryańskiey, w Krakowie dnia 25 b. m. i r. o godzinie 9tey z rana, a od 3ciey po południu, odbędzie się sprzedaż, za monetę srebrna kurant rożnych towarow korzennych, iako to: cukru, araku, miodu praśnego, korkow, cykoryi, farb rożnych, śledzi, papieru, merkuryuszu, siarki, oliwy, krochmaliku, indygo, garnuszkow kamiennych, migdałow, Erbaty. &c.

W Krakowie d. 14 Lipca 1815.

Jan Kanty Fachinetty, **Komornik T. H. D. K. i R.**

W dniu 20 Lipca b. r. o godzinie 9 ranney, w mieście Powiatowem Szkalbmierzu w mieszkaniu Komornika w domu pod Nrem. 73 przez Publiczną licytacyą więcey daiącemu i przybicie otrzymuiacemu, za gotowa zapłatę w monecie Currant sprzedana będzie Przenica w Wsi Gorach w Powiecie Miechowskim na pniu stoiąca po wy-

siewu korcy pietnastu z oznaczyć się maiącą pańszczyzną do zbioru i omłotu potrzebną, oraz Basztarda Wideńska Ur. Michałowi Fitkowskiemu, tamże w wsi Gorach w Powiecie Miechowskim mieszkaiącemu na rzecz JPa. Eliasza Moszkowicza w summie złp. 517 z prowizyami i kosztami należącemi się w drodze exekucyi zatradowane. — Licytować chcący, część szacunkową w kwocie złp. 60 do licytacyi złożą. — Waronki zaś tyczące się sprzedarzy stoiącey na pniu Przenicy zwyż wyrażoney przed licytacyą przeczytanemi zostaną. Dan w Szkalbmierzu d. 10 Lipca 1815 roku.

Jacek Kawecki, Kom Ptu Hebd. Zast. Szkalb.

W d. 30 Czerwca zginęły w Krakowie Papiery rożne, kwity podatkowe i liwerunkowe, iako też rewersa, i t. d. do Dominium Suliszowa należące. Ktoby takowe wynalazł i w Kancelaryi W. Intenta policyi na Kleparzu złożył, przyzwoitą odbierze nagrodę. Kwity liwerunkowe miały następuiące Nra.

1) Kwit sznurowy pop Nr. $\frac{10}{29}$ Suliszow z Magazynu Nowomieyskiego pod d. 9 Czerwca 1815.

2) Kwit także pod Nr. $\frac{8}{3}$ Suliszow z Magazynu Pinczowskiego pod d. 9 Czerwca. 1815.

3) Kwit z drugiego rozpisu za gotową zapłatę Suliszow do Nru 312.

4) Kwit takiż Suliszow do Nru 62.

Podpisany Komornik przy Trybunale Handlowym Departamentu Krakowskiego i Radomskiego, podaie do publiczney wiadomości, iż w dniu 21 Lipca r. b. o godzinie 9tey z rana w Domu pod L. 50 na przedmieściu Piasek, w pobliskości Bramy Sławkowskiey, stoiącym, sprzedawane będą przez publiczną licytacyą następuiące ruchomości, iako to: Zegar stołowy, lustra, obrazy, komodę, stoliki, krzesła fuzyie, suknie, i tym podobne domowe rekwizyta, za gotową srebrną monetę. — O czem licytanci, w celu znaydowania się w mieyscu i czasie oznaczonych, uwiadomiaią się. — Dan w Krakowie dnia 14 Lipca 1815.

Stefan Mochnacki, Kom. T. H. D. K. i R.

Dnia 20 Lipca r. b. o godzinie 10tey przed południem we Dworze wsi Luborzycy w Gminie tegoż imienia w powiecie Hebdowskim leżącey w dobrach do Biskupstwa Krakowskiego należących, na zaspokoienie 7024 złp. groszy $15\frac{1}{2}$ długu za zapłacone przez W. Wincentego Wroblowskiego O. X. W. we wsi Kobylanach mieszkaiącego z wzmiankowany wsi podatki, i liwerunki od JW. Woyciecha Gorskiego Biskupa Kieleckiego Biskupstwa Krakowskiego Administratora w Kielcach mieszkaiącego, należnego, produkta na pniu to iest:

żyto	po 96 korcach wysiewu.		Owies po	150	—	—
pszenica	po 30	— —	Groch po	20	—	—
Jęczmień	po 30	— —	Proso —	— 2 miarki.		

Ziemniaki na 50 zagonach.

Siano z 3ch łąk Zachachotek, pod Sulechowem i Stawisko zwanych zwolnem użyciem przez rok pańszczyzny, mieszkania, i składu na zboże potrzebnego za gotową srebrną kurant monetę naywięcey daiacemu pod warunkami przed licytacyą odczytać się maiącemi sprzedane zostaną. Każdy wzmiankowane effekta licytować chcący opatrzony w vadium 1000 złp. w terminie i mieyscu wzmiakowanym stawić się zechce.

Dan w Krakowie d. 30 Czerwca 1815.

Jan Kanty Kowalski, K. T. C. P. J. D. K.

Niżey podpisany, ninieyszym do puliczney podaie wiadomości, iż kamienicę swoią własną z wszelkim zabudowaniem, browarem i przyległościami na Kaźmierzu katolickim przy Krakowie pod L. 75 i 76 położoną, na przedarz ma wystawioną, chcący takową kto z Chrześcian nabyć, win en będzie w dniu 18 Lipca r. b. o godz. 9tey z rana w Biorze JW. Prefekta Deptu Krakowskiego, się stawić, i chęć nabycia takowey oświadczyć. Szacunek ninieyszym obiętych nieruchomości iest 120,000 zł. pol. w monecie srebrney grubey Pruskiey kurant zwaney. Dan w Krakowie d. 7 Lipca 1815

Andrzey Hoff.

UWIADOMIENIE.

Niżey podpisany ninieyszemi do publiczney podaie wiadomości, iż za zezwoleniem Wysokiey Zwierzchności Rządowey, założył w mieście tuteyszym, za Świślną bramą, przy ulicy Smoleńska zwaney, pod Nrem 200. Fabrykę Mydła i Swiec łoiowych, w sposobie wcale nowym, i w kraiach zagranicznych tylko praktykowanym, urządzoną.

W tey Fabryce iego, oprocz Swiec łoiowych i Mydła także i produkta niżey wyszczególnione, dla potrzeby i użytku publiczności, sporządzać i tworzyć się będą.

Dla uprzątnienia wszelkiey obawy, któraby względem szkodliwości Fabrykatow iego, dla zdrowia ludzkiego, zachodzić mogła, podpisany oświadcza: iż takowe, nie tylko ze strony Wysokiey Szkoły główney Wiedeńskiey, lecz i ze strony Wysokiey Szkoły główney Krakowskiey, chemicznie roztrząśnione i zgłębione były, i oraz wydanemi podpisanemu świadectwami urzędowemi, approbowane zostały.

Produkta tey Fabryki iego są następuiące.

1. *Swiece łoiowe:* Ten artykuł produktu po kilkunastoletnich experymentach, i znacznie na to łożonych kosztach, w nowym wcale sposobie wynaleziony został przez podpisanego. Te świece co do oszczędności gospodarczey, ten przynoszą użytek, iż każda świeca poiedyncza, 2. i 2 1/2 godziny dłużey i iaśniey się pali, niż inne świece tego rodzaiu, tak, że co do czasu fizycznego przyiąć można, iż przy każdym fóucie polskim świec z fabryki podpisanego, uzyska się 20. do 24. godzin dłuższego i iaśnieyszego światła, od innych świec łoiowych. Te świece Fabryki podpisanego, nie tylko, za tę samą zwyczayną cenę, lecz podług zaświadczenia Wysokiey Akademii Krakowskiey, wszystkie maią przymioty, które tylko, w dobrych świecach żądać można, to iest: są białe, nie ściekaią, płomień się nie chwieie, żadnego przykrego zapachu nie sprawuią, i dla zdrowia ludzkiego bynaymniey nie są szkodliwe.

2. *Mydło Niederlandzkie i Węgierskie,* w kilku gatunkach, które do prania cienkiey i grubey bielizny, bardzo skutecznie użyte bydź może.

3. *Mydło migdałowe* i *proszek mydlany*, do umywania twarzy i rąk, bynaymniey nie szkodliwe.

4. *Spiritus mydlany approbowany;* Ten iest szrodkiem arcy użytecznym do goienia świeżych ran, rozdziela bolączki i nabrzmiałości grułełek; skutecznie także używany bydź może w przypadkach wywichnienia członkow, na rwanie w kościach, i na spasmy. Wywabia także plamy z wina i z uryny, w sukniach.

5. *Proszek balsamiczny do umywania i golenia.* Rozpuściwszy nieco tego proszku w wodzie i tą się umywaiąc, sprawuie delikatność ciała; a ponieważ zmiękcza włosy, przeto go do golenia brody bardzo polecić można.

6. *Kamień do goienia ran u koni.* Ten kamień goi w krotkim czasie wszelkie rany, i nadgniecenia u koni. Rozpuściwszy kawałek tego kamienia, wielkości orzecha włoskiego, w kwarcie iedney wody, namaczawszy szmateczkę płocienną, przykładaiąc takową na ranę, i ranę tą wodą często wypłukuiąc, one z gruntu wygoi, ponieważ ani gangreny, ani mięsa dzikiego nie dopuszcza.

7. *Kul-*

7. *Kulki Angielskie do szlifowania*; za pomocą których brzytwy i scyzoryki naybardziey zatępione, wyostrzone bydź mogą, tym postępuiac sposobem: wytarłszy rzemień rymarski kamieniem z piany morskiey, po łacinie pumex zwanym, a potym kułką taką kilka razy po nim pociągnąwszy, brzytwę albo scyzoryk, lekką ręką po tym rzemieniu prowadząc, doskonale wyostrzyć można.

8. *Proszek chemiczny atramentowy.* Z tego proszku rozpuściwszy go w wodzie lub w inney płynności, w momencie nayprzednieyszy czarny atrament, natychmiast do pisania zdatny, mieć można. Proszek ten dla młodzieży szkolney, lub w podrożach bardzo iest dogodny.

9. *Proszek do chędożenia złota, srebra i innych kruszcow*; Rozpuściwszy trochę tego proszku w wodce mydłem zatartey, i pomazawszy kruszec tą massą, potym go szczotką lub szmatą wełnianą zetrzeć trzeba, i blask będzie miał naylepszy.

10. *Proszek przedni Paryski*, służący na zapobieżenie poceniu się pod barkami, sukniom tak szkodliwemu.

11. *Trociczki pierzmowe do kadzenia;* Zapaliwszy trociczkę taką, nie tylko, że w całym domu miły zapach sprawi, lecz oraz iest srzodkiem skutecznym przeciwko złemu powietrzu i waporom, zwłaszcza w izbach gdzie chorzy leżą.

12. *Szwarc Angielski do botow*, w rożnych gatunkach, maiący glanc nayprzednieyszy i dla skór nie szkodliwy.

13. *Woda perłowa do umywania twarzy*, Cerę ożywiaiąca i ciało delikatne sprawuiąca.

Skład głowny Fabryki podpisanego iest w mieście.

Kupuiącym Mydło i Swiece na Cetnary i Kamienie, a inne Fabrykaty na Tuziny, podpisany z ustanowioney ceny przedaży, słuszną ilość spuści.

w Krakowie dnia 13 Lipca 1815.

Albert de Conrady i Compan.